

BUDA-PESTA

10 Aug. st. v.

22 Aug. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 32.

Anulu XI.

1875.

Pretiulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Roman'i'a 2 galbeni.

Cesaru Boliacu.

— Portretulu pe pagina 373. —

Celu ce petrece cu atentiune miscarile noster literare, vede cu durere, ca dupa inceputulu celu imbucuratori, ce s'a facutu de contra parintii literaturii nostre, nu urmeza continuarea sperata si dorita de toti.

Veteranii literaturii nostre, cari si-au ilustratu numele cu opere neperitorie, apunu, se stingu incetulu cu incetulu, unulu cate unulu, si altii noi nu pre pasiescu in loculu lor.

Activitatea nostra literaria se manifesta mai numai in diuarie, si numerulu cartiloru aparute intr'unu anu e forte micu; dar si diuariile facu mai alesu politica, si astfelu literatur'a propria e redusa la putine producte.

Ce pote se fia caus'a acestei stagnari? Lips'a talentorulu? Anevoia credemu. Suntemu mai inchinati a dice, ca nespus'a indolintia a publiculu nostru porta vin'a.

Din ce elemente se compune publiculu romanescu? Din doue. Unulu este ace'a, care afecteza o cultura innalta europeana; acest'a cetesce frantiozesce, germanesce seu in alte limbi; pentru elu productele modeste ale literaturii romane nu sunt vrednice de cetitu si le despretiuesce. Celalaltu ar ceti bucuros, dar i cam lipsescu ajutoarele materiale. Intr'aceste doue elemente se afla miculu numeru alu ace-

lora, cari sunt fidelii spriginitori ai literaturii nostre.

Se n'tielege dar, ca pana ce publiculu nostru nu va voi seriosu se aiba si elu o literatura, pana candu nu va aduce jertfe potrivite pentru inaintarea culturii nationale: pana atunce putni tineri romani voru remane pe acesta cariera, ci cu ilusiuni frante voru trece acolo unde esistinti'a loru va fi asigurata, si unde dora voru pute se-si faca si o stare bre-care.

E bine, in acesta lipsa de talente noue, ni cade bine se reamintimu memori'a acelora, cari au debutatu la renascerea literaturii nostre, si cari au deschisu calea generatiuniloru urmatorie.

Unulu dintre acestia este si barbatulu, alu carui portretu se afla in nrulu presinte.

Cesaru Boliacu este un'a din cele mai cunoscutu persone ale pressei romane. Ca poetu si publicistu; elu a avutu si are unu rolu duplu in istori'a literaturii nostre. Noi aice inse nu ne ocupamu de publicistulu, si de apretierea politiceii sale, — ca ci foi'a nostra nu este politica, — ci numai de barbatulu de litere.

Cesaru Boliacu fu nascutu la 25 martisioru, anulu 1813, in Bucuresci, de parinti cu

buna stare materiala, cari au datu pe copilulu loru la scóla in colegiulu nationalu de la Santulu Sava. Aice primulu seu professoru fu renumitul professoru elenu Neofitu Duca, carele desvoltà in tinerulu baiatu predilectiunea pentru istoria si scriitorii classici. Apoi ajunse si invetiacelu alu lui Eliade, carele avù cea mai mare inriurare a supra sortii sale.

In etate de 17 ani intrà ca si cadetu in militia. Inse viéti'a militaria nu conveniá naturelului seu melancolicu si poeticu, pe care succesele literarie ale lui Eliade lu-cucerira cu totu. Deci parasì carier'a acést'a, si merse la Paris a-si completá studfite, unde apoi petrecù totu timpulu cu studiulu istoriei si alu archeologiei. Din acestu timpu datéza si primele sale lucràri poetice, si la 1833 publicà mai multe poesfi prin putinele diuarie romane de atunci.

Rentorcându-se in patria, peste trei ani, din candu in candu publicà câte o colectiune din operele sale, asiá: „Operele lui Cesaru Boliacu“, 1835, cari contíneau ode, satire si legende. Aceste avura asiá mare succesu, incátu unele se tradusera si limb'a francesa de Vaillant si se publicara in diuariulu francesu „la Roumanie.“ La 1836 scóse de sub tipariu „Matild'a“, care fu prim'a drama romana jucata si pe scen'a din Bucuresti. In anulu 1837 fundà si o mica revista literaria, intitulata „Curiosulu“, din care inse nu aparura decâtu numai patru numere càci fu oprita. Apoi la 1842 surprinse publiculu cu o nóua carte, „Meditatiuni“, poesfi sociale, la 1847 cu „Poesfi nóue“, si la 1852 in Paris publicà asemene o brosiura de cantece patriotice, intitulata „Natiunale“, totu acolo publicà si o poema istorica: „Domnulu Tudoru Vladimirescu.“

Cesaru Boliacu a jucatu unu mare rolu politicu. Elu a participatu la tóte actele de renascere nationala. La 1836, in marea miscare nationala in contra Russiei, dinsulu a adusu adunàrii generale protestulu lui Campineanu, carele erá conducatorulu miscaminteloru romane. Acésta debutare i produse si lui persecutiuni, fu inchisu, si in prinsórea sa a scrisu câte-va satire politice, pe cari le publicà in decursulu anului 1838.

La 1840 capii miscàrilor nationale facura o nóua incercare de rescolare in contra protectoratului russescu. Inse nici de asta-data nu reusira. Boliacu fu prinsu de nou si inchisu nóue luni de dile, apoi espatriatu la o manastire russésca in marginea Moldovei, numita Poian'a Murului.

Rentorsu in patria, marile miscàri din

1848, cari sguduira din temelía tóta Europa, lu-gasira érasì gata de actiune. Elu devenì unu membru alu guvernului nationalu. Dupa urcare la tronu a principelui Bibescu, in junie aceluia-si anu, fu numitu procuroru la unu tribunalu din Bucuresti; apoi ajunse vornicu de orasiu, un alu din cei patru membrii ai guvernului provisoriu, presiedinte alu clubului romanu, si unulu din redactorii diuariului „Poporulu Suveranu.“ Mai facù parte si din comisiunea de instructiune publica si de desrobirea tiganiloru.

In septemvre 1848, fiindu tramisu cu o missiune in taber'a lui Fuad Effendi, acest'a lu-prinse dimpreuna cu altii si lu-tramise pe Dunare la Orsiova. Inse elu scapà, se asedià la Brasiovu si acolo scóse unu diariu nou „Espatriatulu“, prin care lucrà pentru infratirea Romaniloru cu Ungurii. Dar nu peste multu parasì Brasiovalu si intrà in taber'a lui Bemu, unde petrecù mai pana la sufocarea revolutiunii unguresci.

Dupa revolutiune scapà si elu, dimpreuna cu ceialalti emigranti, la Paris, si acolo — afara de poesfile susu amintite — mai publicà o brosiura in limb'a francesa: „Topographie de la Roumanie.“

In fine apoi candu sórele libertàtii resarì érasì, Boliacu cu ceialalti se rentórse in tíera. Acolo elu publicà o multime de articoli, si mai alesu in diuariulu „Romanulu“, unde a scrisu unu cielu de articoli fórte importanti despre „Manastirile inchinate“, cari apoi in 1862 au esitu si intr'unu volumu separat. Inca in anulu precedinte, la 1861, publicà si unu tablou, cuprindietoru de costume si monede vechi dacoromane. Mai apoi fundà elu insu-si unu diariu, „Buciumulu“, care mai tardiu si-schimbà numele in „Trompet'a Carpatiloru“, sub care titlu apare si astadi.

Intr'aceste fu alesu deputatu la camera in mai multe rënduri; este inspectorulu museceloru din tóta Roman'a, presiedintele Societàtii archeologice romane, in care calitate de la 1859 incóce face excursiuni archeologice prin tinuturile Dunarei, dirigiendu mai multe sapaturi si descoperindu o multime de anticitati pretióse.

Activitatea literaria a lui este apretiata si in strainetate. Mai multe societati scientifiche straine i facura onórea d'a-lu distinge cu titlulu de membru onorariu; asiá intre altele „Société de geographie comparée“, „Société numismatique et archeologique de Paris“, si „Société numismatique de France.“

Astadi Boliac, poetulu de odinóra, nu se mai ocupa de poesia; elu scrie numai prosa, si ca atare este unulu dintre cei mai escelinti pro-saisti romani, intre câti a avutu literatur'a nóstra.

Cochet'a betrana la oglinda.

Iu vediusi, vediusi, oglinda,
Frumsetiea-mi resarindu,
Si cu 'ncetulu eclipsinda,
O vedi érase apuindu.

Insedaru colori silite,
Frumuseti de 'mprumutatu;
Insedaru sunt ingrigite
Niste flori ce s'au uscatu.

Plangi, oglinda, plangi cu mine!
Nu gasimu ce mai cautâmu!
Candu me vediu acum in tine
Amendóue ne 'ntristâmu.

Acea bucla auría,
Ce cu gratii resfrâm,
O vedi trista, argintia,
N'o 'ngrigescu cum o 'ngrigiám.

Acea frunte angerésca,
Care-atâti o adorá,
A 'nceputu sè se cretiésca,
Nu mai este ce erá.

Acea pelitia ca crinulu,
Acei ochi ce schinteia;
Cele buze ca rubinulu,
Cea dintura ce sticliá,

Ca naluculu se trecura;
Sunt ca flori ce-au vesteditu!
N'au lasatu nici o trasura,
Mórtea par' cà le-a palitu.

Plangi oglinda, plangi cu mine!
Nu gasimu ce mai cautâmu!
Candu me vediu acum in tine,
Amendóue ne 'ntristâmu.

Prin povati'a ta, odata,
Iscusinti'a mea facea
Mii de inimi ca sè bata,
Mii de capete 'ntorcea.

S'a dusu timpulu fericirii,
Candu in fati'a ta saltám
Sè-mi cereu armele zimbirii —
O! ce lume subjugám!

Diminéti'a candu, sglobía,
Inca 'n patu-mi te priviám,
Ce ascunsa bucuría!
In ce farmecu me rapiám!

O! ce doru e tineretiea!
Si noi cum o ne 'ngrigimu!
Ce frumósa-i frumuseti'a,
Dar putínu ne folosimu.

Sè mai via inc'odata,
Cu cercarea care am;
Sè me vediu ér adorata...
Si-atunci... viéti'a, Dómne, ia-mi!

Inim'a-mi si-acuma cere,
Si-acum inca asiu iubí;
Me gandescu... O! ce placere
In amoru a biruí!

Dar sunt armele sdrobite
De astu timpu afurisitu,
De astu timpu ce ne trimite
Brazdele de ingrozitu;

De astu timpu, care palesce
Ori ce 'n drumuri va calcá,
Si-urmele ce tiparesc
Nu-i putintia-a se spelá.

Toti aceia cari odata
Mi-dá lacrima de-amoru,
Abiá mil'a loru mi-aréta,
Mi-suridu dreptu unu favoru.

M'ocolescu, i vediu departe,
Se anuntiu de confidanti;
A loru glume sunt desiarte;
Sunt amici, nu sunt amanti.

Indesiertu sum muscatória,
Indesiertu sarcasmulu meu;
Cà-ci, acum nu dà fióre
Aeru-mi picantu si greu.

Plangi oglinda, plangi cu mine,
Nu gasimu ce mai cautâmu;
Candu me vediu acum in tine,
Amendóue ne 'ntristâmu!

Cesaru Boliac.

Dómn'a Chiajna.

— Novela istorica. —

(Urmare.)

In susu, mai pe dealu, din dosulu bisericeii, jicniti'a cu tóta zahereaó'a si in sfirsitu d'a lungulu zidului ce se 'ntindea pe malu gârlei, se adaposteau saelile cu vite si zalhanaó'a curtii domnesci; cà-ci tóte trebuinciósele vietii trebuiau prevediute intr'acést'a cetatiue asiediata pe unu locu sietiu ce erá apropiatu de Dunare si de primejdiosii-i marginasi si lipsitu de ori ce aperare firésca.

Dreptu in mijloculu ogradii, d'a stang'a bisericii lui Mircea, se aflau casele Domnesci, cladire patrata, mare, aridicata, cu ziduri late in póle si fara tincuieála, purtandu pe de-a supra loru unu coviltiru.

Catulu de josu alu caseloru abia avea pe ici pe colea câte o crestatura pe unde sè intre aerulu in beciurile boltite; de o parte numai in fundulu unei tinde intunecóse, se vedea gârliciulu povêrnitu alu pivnitiei cu portile-i de zabrele; cu tóte aste ferestele catului de susu, mititele, lunguetie si 'ntarite cu vergele de feru si cu oblóne ce se trageau in chepengu, erau cu multu innaltiate de la pamentu, astfelu încátu paretele remanea голу si netedu mai pana sub strésina.

In dreptulu portii si d'a supra câtoru-va trepte de pétra, se aflá usi'a cu dóue canaturi de stejaru, captusite cu tenechele si legate cu druguri de feru; acea usia se deschidea pe o scara de pétra inchisa intre doi parati si drépta care ducea intr'unu pridvoru, alu carui acope-risiu stá radiematu de stêlpi ciopliti de barda si d'a lungulu caruia se 'ntindea o lavitia inventa cu rogochini si cu zablac.

Pe urma viniá o tinda intunecósa, in care dá, de tóte partile, usile deosebiteloru incaperi, din cari unele, lungi si inguste, cu o mica ferestruce in fundu, lacasiu de odihna pentru nópte, purtau numele de *chilii*, altele mai intinse si mai luminate erau *sali* de adunare, *camarile* feliuriteloru dregatorfi si *odàile* locuite de camarasi si de obstea curteniloru.

Apoi, dincolo de tinda se deschidea o larga sala, alu carei tavanu de grindu inegrice se spriginia pe dóue struri de stâlpi scobiti cu glafuri si cu flori, si-alu carui fundu, esitu mai afara din paretele casei, ca unu pridvoru rotundu cu parmaelicu, erá cu totulu deschisu; acésta sala pardosita cu lespedi, locu de ospetie si de dantiu in dílele calduróse ale verii, se numia *hora* si slugiá in totu-de-una ca locu de adastare pen-

tru cei ce voiau sè intre la chilfile némului Domnescu, séu in sal'a spatartei, unde erá scaunulu lui voda, séu in sacnasiulu cu gémlicu inaintatu pe grindu, care erá obicinuit'a siedere a Dómniei si a femeiloru sale.

Tóte aceste incaperi, precum si deosebiteltele *basci* séu camari boltite purtandu o cula rotunjita pe d'a supra, in care se aflau d'a rândulu, paraclisulu, haznao'a séu comór'a si patulu Domnescu, raspundeau tóte in hora prin niste usi cu tocure de pétra nalte si inguste, aduse susu indoitu pergelu si d'a supra carora se vedea sapatu, intr'o firida, vulturulu tierii. Printr'acea sala se facea tóta slujb'a din intru a familieii Domnesci; p'acolo putea cineva intelni, trecêndu dintr'o odaia intr'alt'a, pe Domnu séu pe ori care altulu dintr'ai sei.

Radu Socolu ispitise mai de demultu cumca ficele Chiajnei, in fiasce diminétia, esindu din chil'a loru treceau printr'acea hora, cá sè mérga in odai'a cu sacnasiu, unde se adunau la lucru tóte femeile Dómniei; elu se socoti, cà minutulu celu mai priinciosu spre a face Antuciei destainuirea sa, va fi acel'a; si 'ntr'adeveru, intr'una din dílele pana sè nu sosésca in Bucuresci petitorii Tierigradeni, elu se folosi de singuretatea salii, prin care se stracura incetisioru tiner'a féta si tiindu strinsu p'alu seu peptu, ce svêcniá cu 'nfocare, maram'a cea négra, singurulu martoru alu indelungatei sale iubiri, elu pasi dinaintea Domnitiei si cu buzele tremurande i dise:

— Domnitia! am cutezatu intr'o di ingrozitória sè rapescu de pe capu-ti acestu jalnicu velu. De atunci l'am pastratu, nesocotitulu de mine, ca unu zalogu de scumpe, de dulci, de 'ncantatórie nadejdi! Acum simtiu, vai! cà visu-mi a fostu o naluca; radi'a ce a lucitu câti-va ani a supra-mi, se stinge si trebue sè intru érase in negur'a vietii-mi trecute. Primesce dar inapoi acestu dragu chezasiu alu amagirii si alu desiarteloru mele dorintie!

Cu aceste cuvinte elu intinse tinerei fecióre maram'a cea négra; ér dins'a, alu carei fragedu obradiu se rosise ca peliti'a unei persici dogorite de sóre, ridicà senini, dragalasiu sei ochi albastri muiati intr'o róua de lacrimióre, si cu glasu obiditu si galesiu, i respunse:

— Jupanu Radule! déca cu adeveru ti-este atât'a de scumpa, de ce vrei óre sè-mi inapoezi acum o jalnica podóba ce-mi aduce a minte plansori tredite si-mi vestesce póte restristi vfi-tórie? De mi-i crede, pastrá-vei négr'a-mi ma-

rama pana candu vei simți că-ti va perî in inima ori ce schintei de nadejde.

Si 'ndata, pare că s'ar fi temutu d'o nesocotita marturisire, ea pripl pasulu spre usi'a sacnasiului, lasandu pe Radu uimitu de vesele gândiri, de o fericire lui inca necunoscuta.

Apoi Domniti'a, intrandu in cerculu jupa

itiele impletecite, nici firulu de metasa nu mai nimeriá sè 'nsire margaritarele versate in pó-la-i; ci ochii sei cautau aiurea la malurile inverdite ale Dimbovitiei, la norii fluturatici de pe ceriu, pare c'ar fi vrutu sè încredia aceluor mangaiosii si tacuti prieteni, tain'a ce umpluse inim'a sa de fericiri si de temeri.

Cesaru Boliacu.

nitieloru adunate, cu anevoie si-putu ascunde turburarea; insedaru si incercà a-si urmà zilnicele-i lucrari, căci manile-i reci si tremurande pare că perdusera indemanatic'a loru agerime; nici fusulu de sedefu nu i se mai intorcea intre degete, nici undrelele nu mai sciau s'apuce

Muierile bagara in sèma acèsta neobici-nuita turburare a Ancutiei si 'ncepura sè-si dea còte, privindu-o cu còd'a ochiului, sè se cerce-teze un'a pe alt'a, prin semne, de pricin'a acestui neastimperu, sè-si sioptesca la urechia, zimbindu pe tacute; dar o femeia a Dòmnei

Chiajne, care venì sè poftésca pe amendóue Domnitiele din partea mumei lor, precurmá acele glumetie si clevetitórie banueli.

Ancuti'a tresari ca din visare; apoi indata se sculara amendóue, pline de 'ngrigiare si cu fatia smerita si supuse, intrara in *basc'a* rotunda cu pareti si pardoséla de pétra, unde le asteptá Chiajna, siedindu pe unu jetiu inaltu de stajaru sapatu, cu trépta sub picióre si alaturi cu o mésa pe a carei invelitóre de hramu, stá asiediata, printre hrisóre pe membrana, si printre felurite pitace Domnesci, pecetea, cu care Dómn'a, nesciindu, cá tóte femeile Romance de pe atunci, a scríe, insemná numele seu. Totu intr'acea odaia erá si patulu Chiajnei, acoperitu cu unu matacu de pei de ursu, ér intr'o scóba, in parete, ardea o candela de argintu dinaintea sfinteloru icóne.

Domnitiele se plecara dinaintea mumei lor si ridicandu-si man'a de la pamentu, i sarutara drépt'a si o adusera la frunte, dupa vechiulu obicei alu tierii; apoi se rónduira dinaintea ei in picióre, cu capulu plecatu la ascultare. Chiajna rece, posomorita ca 'n totu-de-una, le spuse:

— Fficele mele, s'aveti in scire c'am gasitu sè ve casatorescu pe amendóue; asteptu acum curendu sè sosésca ginerii vostri din Tierigradu, unde voi trebuesce ca 'n scurta vreme sè-i urmati. Nu me 'ndoiescu, cá veti scí pururea sè ve purtati catra sócii vostri cá dóue Domnesci cocóne ce sunteti. Atát'a ve spuiu.

Sor'a cea mare sarutá de iznóva cu supunere man'a Dómei si se gatì sè iésa; ér Ancutia, in vinele careia totu sangele se slaise, sè 'ncercá macaru sè scóta unu suspinu, dar ochii ei intélnira cautatur'a strasnica a Chiajnei, in care stá tiparita o nestramutata hotarire si i fu si ei nevoie d'a se supune 'n tacere. Inse o jale adanca i cuprinse tóte simtíriile. De ce voise sórtea sè-i arete, ca 'ntr'o fulgerare, o viétia fericita, si-apoi asiá grósnicu s'o amagésca? De ce, dintre tóte mumele, pe dins'a, fiintia blanda si dragostósa, sè o dea ursit'a pe manile unei mume neinblandite? Cu asiá mincinóse cugetári si-petrecea Ancutia dílele si noptile, si inim'a-i obidita mereu suspiná si ochii sei intristati se topiau in lacrimi de focu.

Sosira 'n sfirsitu in Bucuresci ginerii greci. Unulu, copilandru, tineru, frumosu, sprincenatu, cu mustéti'a mica si négra, cu ochi de femeia, cu perulu incretitu, naltu, spetosu si trasu ca prin inelu, ca unulu din acei palicari mueratici, purtandu fustanela fêlfainda si strinsa la mijlocu, camasia de filaliu larga 'n

maneci si cusuta cu bibiluri, colciaci si cepchenu de filendresiu stacogiu numa 'n firu si 'n margaritare, fesulu la o parte, iminei mici si rosii, si-apoi la bráu dóue lungi pistóle gintuite lucrate 'n Venetia numai cu sirma de argintu si cu sidefuri si o pala de tabanu cu apele negre de taisiu si cu maneru de petre scumpe. Acel'a erá Stamatie Paleologulu; elu intrá in curtile Domnesci in saltaturile si 'n desginurile unui armasarusiu arapescu ageru si sglobiu, cu perulu vënetu rotatu si cu o sira de stele roscate pe peptu si pe spinare.

Alaturi cu dinsulu inaintá, pe unu calu mai tienitu, dar incarcatu cu grele podóbe, Andronicu Cantacuzenulu. Trupulu acestuia, meruntu, neputinciosu si gârbovitu, pare cá d'abiá purtá capulu seu mare, plesiuvu si caruntu, cu obraji spini, zmezi si slabi; dar buzele-i subtiri si 'ncretite, ochii sei mici, vioi si petrundiatori, narile-i largi si neastimperate dovedeau acelu duhu sprintenu si istetiu, acea minte iscusita si dedata cu intrigile si cu batjocur'a, cari sunt ca o insusire a némului grecescu.

Vestmintele sale lu-aretá, cá este unulu din naltii dregatori ai bisericii Bizantine²⁰⁾; in capu purtá naltulu calpacu de hêrsie fumuria cu fundu de serasiru; pe dinsulu avea o hlamida de sevaiu rosiiu, cusuta cu palme de firu pe póle si 'ncinsa d'a curmedisiulu, pe subtiori, cu unu latu bráu séu omoforu, semenatu cu matostaturi in siatrange; ér de-a supra o larga mantia de buhuru albu cu céprézuri de auru si 'mblamita cu jderu, cáci d'atunci incepuera cazaclii s'aduca in Tierigradu scumpele blani din Moscu.²¹⁾

Impregiurulu lor stau gramaditi optu-dieci de calareti turci²²⁾, ianiciari, spahii si ciododari imperatesci, unii cu innalt'a cuca din vârfulu careia atêrná pe sielele calului o lata péna verde, altii cu coifu poleitu si 'mpodobitu cu dóue aripi de curui, séu cu o códa invólta de pauru; purtandu pe dinsii niste capote de filendresiu, de gernesuturi si de felurite stofe; cari inblanite, cari cusute cu firu; inarmati cu suliti de trestia, din Hindu, cu arcu incordate, cu tolbe de sageti veninóse, cu iatagane de horasanu si cu sanetie francesci.

Totu norodulu romanescu, inca neinveiatu cu falnicele podóbe ale curtii si ale ordii

²⁰⁾ Ducange.

²¹⁾ Hammer: Istori'a imperatiei Otomane.

²²⁾ Crusius si Sincai.

lui Suleiman, priviá cu mirare acestu maretiu alaiu.

Dar si mai mare fu mirarea, candu slujitorii descarca de pe catêri, bogatele odóre séu daruri de nunta ale petitoriloru greci; ici se vedeau sipeturi de sidefu pline si giordane, cu cercei, cu lefuri de smaragduri, de balasiuri, de robini, de zamfiri, pline cu pafdale de auru si de matostatu, cu colape si cu sponciuri de margeanu si de margaritare, cu surguciuri de birliantu; mai colo boccélicuri de stofa cu asternuturi de agabaniu, cu primeneli de borangicu si de filaiu cusute cu bibiluri, cu gevrele si cu brinisióre de beséla, cu feregele si bini-siuri de buhuru, de canaratiu si sevaiu, cu blannuri de jderu, de risu si de samuru, cu giaruri si cu taclituri turcesci; mai incolo ladi cu covóre de ispahanu, cu oglindi de Venetia, cu burdaruri pline de scumpe mirosuri din Hegias, cu aperiatori de pene, cu felegene de smaltu, cu zarfuri de sirma, cu tipsfi, ligene, si ibrice de argintu, cu cohale de clestaru de munte, cu linguri de fildesiu sapatu si cu felurite alte bogatfi, cari, de prin tóte tierile le aduceau Venetianii, armenii si evreii in Tierigradu.²³⁾

Tóte aceste minunate daruri, precum si chipulu placutu alu lui Stamatie, lesne ferme-cara mintile Domnitiei celei mari; dar Ancuti'a, serman'a, stá nesimtitória séu mai bine vedea cu gróza apropiandu-se minutulu logód-nei sale cu Andronicu, ce-i insuflase numai ura si frica.

Cu tóte aceste ciasulu celu grósnicu sosl. In biseric'a Domnésca se gatise, pentru aceea-si dî, serbarea amenduroru nuntile; patru cununi erau asediate pe sfintit'a mésa si nunii cu patru faclfi incungiurara d'o parte o parchia vesela si potrivita, de cealalta dóue fiintie ce semenau una cu alt'a cum sémena cruntulu junghiatoru cu jerf'a-i nevinovata.

Slujb'a se 'ncepuse si Ancutia, galbina si plansa, abiá se tineá pe picióre, candu din glót'a adunata in biseric'a, unu tineru, impinsu de furi'a desnadejduirii, se repedi in cerculu nuntasiloru si ridicandu pe d'a supra unei faclfi, unu velu de zabranicu negru, i dete focu strigându:

— Pei, amagit'a mea nadejde!

O vilvóre de focu se 'naltiá in bolt'a bisericiei si-apoi o usióra cenusia cadíu pe més'a cununiloru.

Ancuti'a cunoscese intr'acelu tineru pe

²³⁾ Scherer: Istori'a negotiului.

Radu, si scotiendu din peptu-i sframatu, unu strigatu de durere, ea cadíu josu lesinata.

Acésta impregiurare remase de toti nein-tielésa; pe Ancuti'a o ridicara pe bratie si slujb'a se urmá cu graba.

Amendóue Domnitiele erau maritate si mai inainte cá sè-si ridice casele si sè se por-nésca cu sotii loru la Tierigradu, câte-va dile veselile si serbatorile se urmara in poporu. Turcii si-aretau maestr'ia loru in joculu geridului, nimerindu tielulu cu suliti'a asvêrlita din fug'a cailoru; apoi Romanii si-incercau puterile la trênta si la lupta drépta, apucandu-se cu bratie vêtóse de mijlocu, opintindu-se, smâncindu-se, invêrtindu-se si 'n susu si 'n josu, si 'n drépt'a si 'n stang'a, pan' ce unulu dovediá si izbindu pe protivnicu la pamentu, lu-punea in genunchi dinainte-i.²⁴⁾

Pehlivanii arapi si hindii, ce-i adusesera din tier'a turcésca, facura si ei feluri de nesdravenfi si de jocuri minunate si nevediate locuriloru nóstre; unii sariau in vezduhu, cu capetele in josu, peste optu biboli pusi in róndu, altii calcau cu iutiéla pe o fêsie de tulpanu intinsa, fara d'a se cufundá²⁵⁾, ér unulu mai alesu schimbá in totu chipulu o caciula, care candu o aruncá de pamentu, pe locu se pefacea in feluri de caciuli deosebite. De acolo a si esitu vorb'a romanésca: Alta caciula! candu vré omulu sè dica, cá s'a schimbatu starea de mai nainte a unui lucru.²⁶⁾

Apoi sér'a se aprindeau prin pietie focuri mari de paie si dicea mereu tubalhanu'a turcésca de jucá norodulu; si une ori slujitorii sloboziau in mijloculu glótei câte o vulpe cu cód'a muiata in pacura si aprinsa, de fugiá vulpea incotro putea, si muierele spariate se 'mbranciau si alergau tipindu; ér barbatii, slobozindu mereu pistóle si desfundandu la buti cu vinu, chiuiá si benchetuiá si se veselíau cu cantárele cimpóieloru si cobuzeloru munte-nesci si cu diblele lautaresci.

In scurtu, astfelu se petrecura aici la noi cununfile cocóneloru Dómnei Chiajne cu Stamatie Paleologulu si cu Andronicu Cantacuzenulu, amendoi coconi Tierigradeni.

(Va urmá.)

A. I. Odobescu.

²⁴⁾ Balad'a lui Mihú Copilu.

²⁵⁾ Constantinu Capitanu, povestindu nunt'a fiului lui Radu Voda cu Domniti'a lui Duca Voda.

²⁶⁾ Traditii de la o nunta sub Constantinu Voda Ipsilantu.

S A L O N U :

De la Sliaciu.

— *Impartitoriulu de epistole.* —

... Dar éta, par cà s'aude ceva sgomotu de colo mai in susu. Ah! asiá e! Ôre ce póte sè fia? Ne apropiàm mai tare, si in adeveru — nu ne-amu insielatu in presupunerea nóstra.

Colo susu la sal'a de cura vedemu unu tumultu mare. O multime de dame s'au adunatu la unu locu si mai alérge acolo din tóte partile.

Pe fetiele tuturora vedemu zugravita bucuri'a cea mai mare. O bucuria, care inse nu cutéza sè erumpa, cà-ci nu e inca sigura. Numai in momentul viitoriu se va adeveri, déca aceea va remané ceea ce este acuma, séu se va preface in — intristare?

Da! cà-ci momentul ce are sè urmeze acuma e decisivu. Acest'a va hotari destinulu loru — pe o di, pana mane pe asta vreme.

Atunci apoi érași se va face in loculu acest'a imbulzél'a de acuma. Érași voru veni damele din tóte partile. Voru incungiurá pe acestu bietu betranu. O sè privésca la elu cu iubire. O sè-lu întrebe cu placere. Si o sè glumésca cu dinsulu cu bucuria.

Sciti pentru ce? Pentru cà dinsulu e óspele celu mai placutu alu damelor cari petrecu aice.

Dieu! Vedeti dara cà sórtea lui este vrednica de invidiatu si elu este unu omu fórte fericitu!

Cum sè nu fia fericitu, candu nu numai cà atâte dame frumóse lu-intimpina cu simpathi'a loru, dar candu inca elu le fericesce pe tóte.

Asiá e! Betranulu acest'a, in giurulu caruia s'au adunatu aceste dame tóte, este o mare si fórte interesanta aparintia pe aleurile si prin hotelurile din Sliaciu.

Elu este — impartitoriulu de epistole.

Candu figur'a lui se ivesce printre arbori, vinindu de catra posta si aducèndu epistole pentru óspetii din acésta baia, nu mai remane o persóna, care sè nu intre-rumpa ocupatiunea sa din acelu momentu si sè nu alerge la elu spre a-lu întreba déca i-a adusu ceva?

Este de totu interasantu acestu momentu! Dame tinere, neveste frumóse, cari petrecu aice ca intr'unu esiliu, departe de scumpii loru barbati, — éta ele sunt primele persóna cari fugu la elu, ca nisce gazelle.

Oh! cu câta temere mestecata cu bucuria intréba fia-care, cà ôre are epistola? S'ar bucurá, dar nu cutéza, cà-ci se teme, cà betranulu va respunde negativu.

Si pana candu betranulu cauta printe scrisori, inim'a ei trece prin tóte fazele unei nelinisciri. Si candu elu in fine scóte epistol'a oftata, bucuri'a si fericirea inunda sufletulu ei, si — frangèndu sigilulu — alérge departe, s'ó póta ceti indata, fia-care litera de sute de ori si sè invetie de-a rostulu totu cuprinsulu ei.

Dar déca betranulu respunde, cà de asta-data nu i-a adusu, fati'a ei devine si mai palida, si par cà inim'a-i ar fi incetatu sè bata, abiá resufla sub impresiunea acestei loviri aspre a sortii.

Inse ea nu crede. Barbatulu ei o iubesc, cum nu mai iubesc altu barbatu pe soci'a sa; elu n'are fericire mai mare, decátu candu i scrie — (asiá i-a scrisu in róndule trecutu); — elu de siguru i-a scrisu si de

asta-data, inse betranulu n'a bagatu bine de séma candu a cautatu printre scrisori. Epistol'a asceptata trebue sè fia acolo.

Si betranulu e silitu sè-i arete pe róndu tóte. Sè le védia dins'a bine si sè se convinga. O! ea va gasi-o mai usioru, cà-ci ea cunósce fórte bine scrisórea barbatului ei, ar recunósce-o dintre mii de scrisori. O va gasi si acuma, cà-ci epistol'a lui trebue sè fia la betranulu.

Si cauta, totu cauta, la inceputu inte si cu focu, mai apoi — candu vede, cà numai putine mai sunt — mai incetisioru, si in urma de totu incetu. Numai putina sperantia mai are inca. Abiá mai sunt trei epistole. Cea d'antâiu nu-i a ei. Nici a dóu'a.

Vai! numai un'a mai este!

Cu mana tremuranda o ridica. Cetesce adres'a. Literile jóca inaintea ei. Ochii-i par' cà i s'au painginitu. Nu póte sè cetésca. Séu mai bine, nu póte sè cetésca ceea ce ar vré. Nu-i adresata dinsei. O scapa din mana, si se departa, cu sperantia franta si cu sagét'a neliniscii in inima.

Si alérge si ea printre alee. Acolo e o generala cetire. Câte dame tinere au primitu epistola, tóte sunt acolo, tóte cetescu, unele linu, altele — insotite de amicele séu rudele loru — cu vóce innalta.

Curiósa este inim'a femeiesca. Ea nu se multiamesce, cà se simte fericita; mai voiesce cá si altii sè scia ast'a.

Pentru ce? Pentru cà intr'unu sensu óre-care tóte femeile sunt cochete. Dar între cochetarii inca e mare deosebire. Unele sunt de despretiuitu, altele fórte amabile. Cea mai amabila e siguru aceea, care cochetéza cu fericirea ei.

Éta aceste dame tinere! Ori câtu de modeste aru fi, totusi in momentul acest'a cochetéza si ele!

Cea mai placuta cochetaria a femeiloru este aceea, candu ele se potu laudá inaintea celoru de unu secsu cu ele, cà sunt iubite, cà posedu amorulu unui barbatu. Si cu câtu amorulu acest'a este mai mare, mai evidentu: cu atát'a si fericirea loru este mai estravaganta, si prin urmare si cochetari'a loru mai deplina.

Astfelu si aceste dame tinere cetescu epistolele loru cu unu felu de ostentatiune cocheta. Ele se lauda prin cetirea loru, cà ce barbati buni au, câtu de multu le iubescu, mai in tóte dilele le scriu si si-esprima de nou amorulu loru.

Ah! ce fericire binecuventata este acést'a!

Cátu de multu compatimescu ele pe celelalte, carora astadi impartitoriulu de epistole nu li-a facutu asemene bucuria!

Si câtu de adancu se ntrista aceste!

Ôre pentru ce n'a scrisu elu? Dóra e bolnavu? Ah! Dómne! Elu bolnavu, si dins'a departe! Cum nu póte fi langa elu, sè-i aline durerile, sè-lu grigésca in suferintiele sale! Ôre n'ar fi bine sè plece indata a casa, sè védia de sanetatea lui?! Si ea numai decátu si-face planulu de caletoria. O socia fidela si iubitoria, care a juratu inaintea altarului a nu parasí pe barbatulu ei nici in reu nici in bine, nu póte sè petréca la baia, pe candu barbatulu ei a casa, in departare mare, zace bolnavu si dóra se lupta chiar cu chinurile mortii!...

Si două lacrimi urmăze acestei meditațiuni.

Dar nu, nu! Elu nu este bolnavu, s'eu nu tocmai asiá periculosu. Chiar eri a scrisu, cà e sanetosu.

Pentru ce n'a scrisu dara? ... Ah! de siguru elu nu simte asiá, precum a scrisu. Nu o iubesc asiá, precum spunu epistolele lui. Amorul lui incepe a se reci. Pentru acésta o negliga intr'atât'a. Da, da! De o-ar iubi si acuma asiá de ferbinte, ca pan'acuma, i-ar scrie in tóte dilele. Dar elu tace! Nu o mai iubesc! ...

Si de asta-data nu două, ci unu síroiu de lacrimi urmăze ganduriloru sale triste.

Inse inim'a ei iubitória totusi nu se impaca cu acést'a idea. Este nedreptu a-lu acúsá asiá iute. Trebuie sè mai astepte o di, două. Póte cà astadi a fostu ocupatu cu afaceri grabnice. S'eu dóra post'a a gresitu! O! postele aceste la noi sunt fórté neregularie! De siguru post'a e de vina! Numai post'a!

Si ea se mangaiá. Mai vinu si alte amice si cunoscutu, cari asemene n'au primitu adi, ma unele nici eri, epistola de a casa. Sórtea loru o liniscesce si pe ea. Este atátu de mangaiosu a avé soti in durere, — dice latinulu.

Dar éta, impartitoriulu cetesce si numele meu. Ah! si eu am epistola. O fintia delicata de langa mine me si intréba indata cu curiositate: „De unde?”

Si eu desfacu epistol'a si cetescu:

„Domnule redactoru! Am onóre a-ti tramite deslegarea ghiciturei numerice...”

Destulu, destulu!

Sosijna Valconu.

Bombone.

Unu advocatu tineru avea sè pledeze o cauza in contra unui advocatu renumitu din Paris. Temendu-se de unu contrariu asiá de puternicu, elu incepù astfelu a perarea sa:

— Domniloru! In satulu nostru, déca cutare copilu are o bóla mai mica, ne adressámu catra apotecariu (spitieru); déca bóla ni pare mai seriósa, ne ducemu la mediculu localu; déca inse aceea e chiar grea, mergemu la mediculu cercualu; dar de cumva bóla ni pare chiar periculósa, alergámu la Paris dupa unu medicu. Intre procesulu pledatu de mine si intre o bóla este mare asemenare. Clientulu meu, siguru de dreptatea causei sale, a cerutu numai ajutoriulu meu; contrariulu inse si-a adusu unu advocatu din Paris.

Acésta vorbire desarmá de totu pe avocatulu din Paris, si elu perdù procesulu.

*

Primariulu unui orasielu germanu tocmai atunce voi sè salute cu o vorbire mai lunga pe ministrulu Falke, candu acést'a deja se puse a prandi:

— Escelentia! Candu Pitt, puterniculu ministru alu Angliei...

— Scíu, scíu, — lu-intreupse Falke, — Pitt atunci deja a pranditu, pe candu eu sum inca flamendu.

*

Unu diariu din Berlinu publica unu dialogu intre o servitóre si dómn'a sa, care caracteriséza fórté bine impertinenti'a multoru servitóre din timpulu de acuma.

Éta dialogulu:

Servitóreá: Dómna, esi-vei astadi unde-va la preambulare?

Dómn'a: Nu credu, Maria.

Servitóreá: Déca vrei, poti merge, càci eu nu me ducu astadi nicairi.

*

Unu autoru dramaticu din Berlin, Salingré, publica urmatóri'a rugare prin diuarielu de acolo:

Sambeta sér'a pe tramway cine-va a gasitu unu portfoiu in — busunariulu meu.

Cerendu scusele mele onorab. gasitoriu pentru miculu cuprinsu de 5 taleri, lu-facu atentu, cà acelu portfoiu e o suvenire pretiósa pentru mine, si lu-rogu sè binevoiésca a mi-lu retramite, pastrandu pentru sine cuprinsulu lui — dreptu multiamita din partea mea.

CE E NOU?

Regele va vini la Budapesta in 30 augustu a deschide sesiunea corpuriloru legiuitórie.

Deschiderea dietei. Vineri la 27 l. c. va tiné partid'a guvernamentalá prim'a sa conferintia in clubulu seu, cu care ocaziune va decide cine sè fia presiedintele si notarii de etate. Sambeta la 28 va tiné camer'a prim'a sa siedintia, in care se va cetí scrisóreá ministrulu presiedinte, prin care se va aduce la cunoscenti'a camerei, cà regele va deschide corpurile legiuitórie la 31 l. c. in palatulu din Buda, prin mesagiuregescu.

Principele de coróná Rudolfu la 22 l. c. va serbá aniversari'a a 17-a a naserii sale, cu care ocaziune imperatulu i a face mai multe suprinderi.

Mileticiu fu alesu deputatu la camera in Titelu, unde Costiciu s'a retrasu in favorululu.

Br. Simeonu Sina patimesce de cátu-va timpu in o bóla incurabila. Septeman'a trecuta erá chiar aprópe de mórté, inse apoi i s'a facutu mai bine. Diuarielu unguresci inregistréza tóte fasele prin cari trece bóla acestui milionariu. Si cu dreptu cuventulu, càci dinsulu a sacrificatu pentru scopuri filantropice unguresci sute de mii. Durere! pentru institutele nóstre romane dinsulu, macedo-romanulu, — cu tóte cà si soci'a-i e romana, principes'a Ghica, — n'a sacrificatu nici unu cruceriu.

In cercurile militare se vorbesce multu despre o reforma, ce ar fi d'a se introduce. Multi oficieri adeca dorescu, cá militarii afara de timpulu serviciulu sè póta purtá vestminte civile. Se dice, cà in fruntea acestei miscári se afla o persóna innalta, si cà dorinti'a se va si realisá.

Generalulu Florescu a caletoritu la inceputulu lunei curinte la Petersburg in o afacere, care — precum se dice — stá in legatura cu revolutiunea din Hertiegovina. Tiarulu l'a primitu in audientia indata a dóu'a di dupa sosirea sa.

Omorulu din strad'a sierpelui, despre care amu scrisu si noi in nr. trecutulu, ocupa si acuma primulu locu de conversatiune in orasiulu Budapesta. Politia a facutu cele possibile spre aflarea ucigatoriulu, s'a si arestatu unu individu — Czabai Károly — pe care lu-acusa multe probe, inse inca nu s'a pututu constatá, déca in adeveru elu a seversitu omorulu? Intr'aceste s'a adeveritu, cà sum'a jefuita nu se urca la atá-

t'a, câta amu inregistratu si noi, căci ucisulu nu tinea banii a casa, ci i asediá spre fructificare. Avereá din-sului, afara de dóue case mari, consistá in obligatiuni particulare in pretiu de peste 300,000 fl.

In Maramuresiu e linisce. Asiá ni spunu diu-rietele din Budapesta. Si pentru ce? Pentru că vestitul banditu din Mézesfalva Moisiu in fine este prinsu, dimpreuna cu criminalistii fugari Toma Hetea si Georgiu Ciuperueu. Despre hotii, cari vinira din Bucovina, inca nu se mai aude ceva nou. Probabilmente voru fi scapatu in Romani'a.

O bucla tradatória. Intr'una din dílele trecute o frumósa copila trecea din Pesta la Buda pe punte, si se uitá cu placere cum zefirulu se jocá cu bucelele ei stufóse. Ea erá fórte indestulita, ma chiar entusiasmata; cu atátu mai vértosu, că in departare nu pré mare i urmá unu concipistu ministerialu, pe care ea lu-cunoscea. Inse zefirulu, care — precum se vede — se inamorase de totu de bucelele frumósei copile, de odata apucá un'a cu atát'a putere, încátu — ah! grozavu! bucl'a se desfacu de frisura si cadu in — valuri. Ba nu, ci numai pe punte. Galantulu concipistu sari numai decátu acolo, si ridicandu bucl'a, o intinse domnisiórei, care se afia in perplissitateá cea mai mare. Inse ce se vedi! Ea refusa a-lu primí, dicéandu, că nu este alu ei. Si numai dupa ce tinerulu o convinse, că dieu aceea a caditu de pe capulu ei, căci éta si loculu i lipsesce, — o primí éراسi, si apoi se departá iute. Si, n'ati crede, in publiculu adunatu intr'aceste acolo, au fostu multi negalanti, cari au — risu!

Principele de coróna germanu dílele trecute esindu cu trasur'a sa din Berlinu, intelni pe cale pe professorulu de musica alu copilulu seu. Principele opri trasur'a, se dete josu, si invitá pe professorulu a ocupa locu. Acel'a esitá. „Nu te opune, — díse principele — loculu unde vreu sè mergu eu, este mai aprópe decátu locuinti'a mea, unde ai sè te duci dta. Éu dara mai usioru voiu puté merge pan'acolo pe josu decátu dta.“ Indesiertu se escusá professorulu. Principele lu-sui in trasura, si lu-tramise. Éra elu continuá pe josu calea sa.

In Turcia, firesce la sate, femeile déca spéla haine, de multe ori le asternu sè se usce, pe sirm'a (drotulu) telegrafulu, ceea ce de multe ori impedeá comunicatiunea. Directorulu telegrafeloru, in urmarea acesteia, a indreptatu unu cerculariu catra poporatiunea din sate, spunendu, că telegrafulu e spre a telegrafá, ér nu spre a uscá haine.

Constátamu cu placere, că s'a gasitu unu diu-riiu ungurescu, care reproba portarea celoru patru tineri magiari, cari provocasera scandalulu de la Tusnadu, despre care scriseram in nr. trecutu. Acestu diu-riiu e „Magyar Polgár“ din Clusiu, de unde apoi a reprodusu si „Fővárosi Lapok“, cea mai expandita fóia literaria unguresca. In fine vedu si unguirii, că déca Romanii voru fi insultati, báile din Transilvania voru remané desierte. Nici nu va puté fi altfelu.

Unu barbatu in Java s'a despartitu de soei'a sa pe cale legala, si dupa ce s'au despartitu éراسi o primí in casa in calitate de bucatarésa. Curiosu, că de atunce barbatulu i cumpera mai multe haine, decátu pana candu i-a fostu socia.

Unu purice selbatecu. Se anuncia venirea in curénde la Viena a unui domesticitoru... de puricii, care i va aretá in unu hotelu la Leopoldstadt. D. Douglas, membru alu societátii entomologice din Londra,

a publicatu o lunga si seriósa disertatiune a supra puriciloru. „Puricii, díce elu, iubescu intunereculu; pe anti-pathi'a ce au pentru lumina, combinata cu marea lorú fortia musculara, s'a basatu educatiunea puriciloru savanti séu civilisati.“ Unulu din ultimii mici principii germani, cari sunt asta-di ca unu felu de subprefecti ai imperatului Guilom, chiamase la o serata p'unu domesticitoru de puricii sè-si i aréta p'ai sei, adica pe cei civilisati. Spectacolulu incepuse; puricii representau o piesa de teatru unde tóte personagele aveau unu nume ilustru. De odata directorulu, adica celu cu puricii, se turbura si se opresce in locu! E intrebatu a supra causei intreruptiunii. — Ceru cu umilintia iertare ilustru adunári, díse elu, dar unulu din principalii mei actori a fugitu, primulu consule... — Si unde s'o fi dusu, intrebá principele. Directorulu se incurcá. Confusiunea sa fu indata interpretata de miculu suveranu. — Sè vedemu, díse elu, la cine banuesci că ti-a fugitu puricele. — Déca mi se dá voia a o spune, respunse indata directorulu, primulu meu consule a capetatu asilu la persón'a Altetiei sale Serenisime princes'a Elena. — E bine, díse principele rídiendu, voiescu ca sè se faca perquisitiunile necesarie, trebeu sè se regasésca primulu consule si pies'a sè continue. Princes'a voi rídiendu sè fia cautata si se retrase in camer'a sa. Dupa cátu-va timpu veni, tinendu in dóue degete cu mare delicatetia unu purice prisonieru. Lu-dete directorulu. — Vai, — striga acela, ai gresitu, princesa! Asta e unu purice selbatecu! Va sè díca si principesele au puricii?

Biserica si scola.

Urmatoriulu lui Bendella — precum se scrie din Cernauti — are sè fia archimandritulu Constantinovicu. Éta, dupa „Alb.“, si o scurta biografia a repausatulu: Bendella fu nascutu in Cernauti la 1814, de parinti Moldoveni; si-a facutu studiele in loculu nascerei si la Universitatea din Viena, la 1836 a intratu ca novitiu in manastirea Dragomirna, apoi ca atare si-a completatu studiele, fiindu la 1837 santitu de iereu; la 1839 fu numitu prefectu de studie in seminariulu diecesanu; apoi curendu dupa acést'a igumenu, petrecéandu 12 ani in manastire. La 1857 elu a fostu naintatu de archimandritu si ca atare de membru alu consistoriulu; nu multu dupa aceea denumitu Vicariu episcopescu, ér la 1872, dupa mórtea lui Hacman, administratoru diecesanu, pana la alegerea sa de episcopu, resp. archiepiscopu, in 13 noemvre 1873, fiindu consacratu la metropol'a romana din Sibiu. Repausatulu de la 1861 incoci, de repetite ori a fostu membru alu dietei Bucovinei si alu Senatulu imperialu.

Madame dr. Brés este prim'a femeia, care la universitatea din Paris a obtinutu titlu de dr. in medicina. Acestu evenimentu a formatu mai multe septemani sujetulu discussiuniloru in salónele din Paris. Si, curiosu! Chiar femeile au fostu, cari au reprobatu pasiulu universitatii d'a promová de dr. pe o femeia. Noroculu ei, că nu si-a inceputu pracs'a la Paris, ci a mersu la Constantinopole, unde dílele trecute sultanulu a angajat'o de dr. pentru haremulu seu, cu unu onorariu splendidu.

Pr. SS. episcopulu Metianu s'a rentorsu la inceputulu acestei luni la Aradu, din Karlsbad, unde a facutu cura. Sositu la resiedinti'a sa, in 10 si 11 aug. se tienura sub presidiulu seu esamenele in institutul clericalu, la cari mai asistara si alti barbati ai nostri.

Societati si institute.

* **Societatea pentru fondu de teatru romanu.**

Comitetulu societății tienù siedintia la 15 l. c. Intre celelalte cassariulu raportă, că de la ultimulu raportu generalu ce s'a facutu adunării din Oravitia, fondulu societății a crescutu cu 876 fl. 24 cr. Asiá dara fondulu efectivu alu Societății este 6544 fl. 75 cr., éra fondulu in promissiuini, (obligatiuni formale si subscrieri) 14,341 fl. De totu la olalta: 20,885 fl. 75 cr. Totu in siedintia acést'a comitetulu a decisu a propune adunării generale viitórié unele modificări in statute, si a nume a se reduce tacs'a de membru fundatoru la 100 fl., ceea de membru ordinariu la 5 fl. pe anu, primindu de membrii ordinari pe viétia si pe aceia cari voru dá fondulu odata pentru totdeuna 50 fl. séu in numerariu séu in obligatiuni cari garantéza societății interese de 5%. Viitóri'a adunare generala se va tiné la tótna in orasiulu Resitia. Invitarea si program'a se voru publicá nu peste multu. In fine secretariulu raportă, că Ioanu Gallianu, preotu romanu in T. Sarvadu, repausandu a facutu unu legatu si in folosulu acestei Societăti. Comitetulu luandu cunoscintia recunoscatória de acestu actu filantropicu alu repausatulu, a decisu a face pasii potriviti pentru asigurarea legatulu. Cu acésta ocasiune invitámu de nou pe dnii, cari s'au inscrisu de membrii la adunările din Deva, Satumare, Timisióra, Caransebesiu, Oravitia, sè binevoiésca a refuí tacs'a de membrii, la care s'au indatoratu.

Literatura.

* **La redactiunea nóstra se afla de vendiare**

urmatóriele carti, pe cari abonantii nostri le potu cumperá cu unu pretiu câtu se póte de moderatu:

„Poesii“ de Iosifu Vulcanu. Unu tomu. 208 pagine. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„Columb'o“, romanu intr'unu volumu de Alesandru Dumas, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„De unde nu este rentórcere“, romanu intr'unu volumu de Adrien Gabrielli. Tradusu de T. Budu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„Cavalerii Noptii“, romanu istoricu, in 5 tomuri mari, de Ponson du Terrail, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ numai 2 fl. 50 cr., pentru altii 6 fl.

„Nouvelle“, de Iosifu Vulcanu. Trei tomuri. Tomulu primu si alu doile consta câte 50 cr, tomulu alu treile 1 fl.

„Sclavulu Amorului“, romanu originalu de Iosifu Vulcanu. Dóue tomuri, alu treile tocmái acuma se publica in suplementele acestei foi. Fia-care din cele dóue tomuri prime cósta câte 1 fl.

„Panteonulu Romanu“, portretele si biografiile celebritătiloru romane. Tomulu antáiu. Pretiulu: editiunea simpla 1 fl. 50 cr.; editiunea de lusu 2 fl. 50 cr.

* „Scól'a.“ Amu primitu program'a nóuei foi pedagogice din Gherla. „Scól'a“ despre care amu mai vorbitu in acésta rubrica. Sub acésta numire se va edá de la 1-a octomvre a. c. stilulu nou un'a fóia septemariana, menita a tiené pe invetiatorii nostri in curentulu desvoltarei si perfectiunii tuturor sciintieloru pedagogico-didactice si a le dá totu-odata si tóte cunoscintiele de lipsa cu deschilnita privire la indigintiele poporulu nostru si a desvoltarei lui intelectuale, morale si mate-

ria'e. Acést'a fóia esindu in fiesce-care septemana odata si a nume Lunea, va contiené: 1) Articiii pedagogico-didactice dedusi pe bas'a crestina, dupa cei mai renumiti si esperti barbati de scóla, intru tóte cu teori'a impreunandu pracs'a cea mai aplicabila la starea si indigintiele nóstre. Mai departe totu numerulu va contiené câte o catechesa intocemita dupa priceperea prunciloru scolari. 2) Tóte legile referitórié la invetiamentu — cele de pana acuma, cari sunt inca in vigóre, in resumatu — cele de aici inainte edande, in totu cupriusulu; 4) Articiii din economi'a domestica si rurala, precum si tractate din alte sciintie cum e: istori'a, fisic'a etc. 4) Revist'a eveneminteloru cursive; 5) Corespundintie; 6) Diverse; 7) Afara de aceste in „Foisióra“ se voru publicá articiii beletristici din sfer'a vietii scolare.

* **Dlu C. D. Aricescu** a scosu de sub tipariu la Bucuresci a trei'a brosiura din „Correspundintia secreta si acte inedite ale capiloru revolutiunii romane de la 1848.“ Precum nici celelalte, asiá nici acésta brosiura nu ni s'a tramisu. Aflámu inse, că pretiulu e 2 lei noi.

Henri Rochefort, fugariulu de la Numea, a stinsu pentru totu-de-una „Latern'a“, care in urma nu pré luminá. Elu a pasitu pe altu terenu, si s'a facutu romantieru. De curendu a publicatu la Genova unu romanu intitulatu „Les Dépravés.“ Cartea e scrisa cu multu spiritu si e plina de alusiuni la epoc'a lui Napoleonu si la ómenii cari au figuratu atunci. De siguru va avé trecere mare.

Thiers se ocupa cu multa diligintia de studie filosofice. Resultatulu acestoru studie are sè fia unu opu nou alu seu, care va aparé nu peste multu sub titlulu „Missiunea omului“, si de siguru va avé mare trecere.

Sesonulu báiloru.

Din Coritnitia se scrie diuarieloru din Buda-pest'a, că Pr. SSA parintele metropolitu Mironu Romanu a petrecutu fórte bine timpulu la acea baia. Cur'a i-a facutu bine. Éra locurile atátu de multu l'au incantatu, încátu a decisu a cumperá acolo unu fundu, spre a cládi pe elu o villa.

T e a t r u .

Claculu in Paris. Cei ce cunosc teatrele din Paris, séu, că acolo in fia-care teatru existe o banda organizata de claqueuri, adeca de aplaudatori. Fia-care autoru si artistu dramaticu trebuie sè tráiesca bine cu acesti claqueuri, pentru că ei asigura succesulu piesei séu alu jocului. Dar ei nu numai aplaudéza, ei si esclama, vorbescu, ametiescu, plangu, asiá precum li se platesce de catra autoru séu artistulu care jóca. Diuariulu „Siécle“ publica acuma o tarifa a pretiuriloru: unu aplausu ordinariu 5 fr., sgomotosu 15 fr., repetitu 20 fr., trei salve 25 fr., o chiamare simpla 25 fr., chiamare tóta sér'a 50 fr., efectu de spariare 5 fr., murmuru 15 fr., esclamarea: „Ah! ce minunatu!“ 15 fr., esclamatiune in superlativu: „Non plus ultra!“ 20 fr., o ametire sub impressiunea piesei 50 fr.

Industria si comerciu.

Unde-i cea mai buna cafea! Unu túristu anglesu, carele a cutrieratu tóta lumea, scrie, că pe unde elu a amblatu, in totu loculu a beutu cafea rea. Cea mai buna cafea a gasit'o prin cafenelele din Viena si din Budapesta. Saraculu anglesu! Ce cafea rea a trebuit sè beie elu prin alte locuri, déca cea din cafenelele Buda-pestei i-a parutu mai buna!

Tribunale.

Fete inrolate. La Lipova se va pertractá de curendu unu procesu interesantu, intentatu unui jude romanu. Nu de multu in comun'a Belatintiu s'au inrolatu cinci feciori romani, si acésta iurolare a produsu jude-lui procesulu de care vorbimu. A nume — precum cetimu in diuarie — acesti cinci feciori in matricul'a bisericeii figuréza ca fete, càci judele in intielegere cu preotulu au voitu sè-i scape de catania inca la nascerea loru. Lucrulu a remasu secretu, si nu s'a descoperitu pan'acuma, candu dinsic ajunsera etatea de 26 ani, si sunt deja insurati si au familia. Toti fure citati inaintea comissiunii asentatórie, care asentá apoi pe toti.

Unu tribunalu francesu nu numai a pedepsitu aspru pe unu usurariu, dar inca a ordonatu cá sentinti'a sè se publice si prin jurnale, si 50 de esemplare sè se afisieze in locurile publice, unulu tocmai pe pórt'a usurariului.

Feliurite.

Numerulu „diece“ la Turci. La Turci numerulu „diece“ este unu numeru sacru. Pentru dinsic sunt atâte simtiuri, câte degete; cinci sunt interióre si cinci esterióre. Coranulu este compus din diece parti, cum sunt si diece porunci a lui Ddieu. Mahometu avea diece discipuli; armat'a sa erá impartita in diece corpuri. Elu impartiea lumea visibila si lumea invisibila in diece ceruri astronomice guvernate de diece genii. Marele sultau alu Turciloru, Solimanu, pronumitu magnificulu, marele, legislatorulu, se nascu in primulu anu din alu diecelea sultanu alu Osmanliiloru. Istoricii spunu cà elu a avutu diece copii si cà a posedatu cele diece mari cualitati ale unui principe: prudenti'a, bravur'a, cumpetarea, forti'a, blandetiea, firmitatea, demnitatea, spiritulu de intreprindere, castitatea si generositatea. Sub domni'a lui s'au remarcatu: diece mari viziri, diece secretari din statu, diece jurisconsulti si diece poeti.

Suvenirea mortiloru.

Andersen, renumitulu fabulistu danesu, ale carui opuri s'au tradusu in multe limbi straine, a muritu la 4 augustu, in etate de 70 ani. Inmormentarea-i s'a facutu cu multa pompa la Koppenhaga. Natiunea danesa a aretatu cu ocaziunea acést'a lumei, càtu de multu scie dins'a se apretiuésca pe poetii sei. Inmediatu dupa cosciugu merse regele, principele de coróna si archiducele Ioanu, apoi némurile si notabilitati diplomatice, literarie, bisericesci si civile. In curendu si noi vomu publicá una din fabulele sale, care dóra este cea mai frumósá intre tóte.

Ghicitura de semne

de Ida Handrea.

E5a 1e 5a 8uIII i4 7i 4e
La 2o311ilia 5a 8ei Lo3u
5e Du3e3e 2e3134 IIIe 4e
2a3' 5a '4Da1a Voiu 8e IIIo3u.

I48e De 141u 4e5iIIIe
Eu 4i IIIi5u 4u 1o1u Dca3i,

4u 8e VeDe 41IIIe, 41IIIe
E81e 5i4eVa a5i“

Si o Vo5e IIIe i413e6a
„AII Io8i7e ai Ve 4I 14“
Si-n 9e 4u45IIiu 4a ea I493a6a
Si-o 8e3ulu 4e 5041e41u.

Io8i7u VuL5a4u.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 21:

De demultu, Romance bele,
Ati cosutu, ati torsu si fertu;
Multe adi pe canapele
Fura timpulu indesiertu.
Ati vorbitu totu romanese,
Ati fostu demne de-adoratu:
Astadi conversati... francesce...
Timpurile s'au schimbatu.

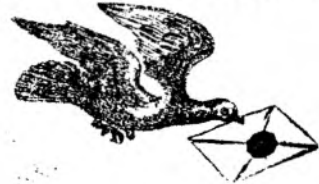
Iosifu Vulcanu.

Bine au ghieitu-o dómnele si domnisiórele: Ida Handrea n. Agostonu, Augusta de Crainicu n. Teodori, Nina Popescu, Amalia Albu, Leontina Mandreanu, Sofia si Mariti Ionutiasiu, si domnii: Ioanu Encescu, Romulu de Crainicu, Pavelu Chinesu, Paulu Ursu.

Voci din publicu.

Anunciu. Rogu cu tóta onórea pe membrii Societáti de lectura a junimei romane de Oradea-mare, cá la venitoriulu anu scolasticu sè faca de timpuriu cunoscentia despre deschiderea siedintieloru, avendu si eu a referá ceva despre agendele si starea ei. Adalbertu Pituceanu, fostulu archivariu alu societáti.

Post'a Redactionii.

„**Viorica,**“ **novelá.** Nu se póte publicá. Ar fi mai bine, déca ai traduce vr'una din opurile scriitoriloru renumiti.

Ce nu-su, Dómne? I vomu face locu acusi. Mai tramite-ni si altele, déca ai.

Bisitria. Ai primitu — ce ai cerutu? Asceptamu implinirea rogárii nóstre in curendu. Salutare!

Dnei M. P. Pré bucurosu. Din fabulele lui Andersen vomu publicá cea mai frumósá. De siguru ve va încantá.

Dnei A. M. Cum se nu? Primimu bucurosu si novele traduse. Dar se fia frumóse. Avemu la dispositiune o colectiune mare, din care vomu incepe a publicá càtu mai curendu.

Dsiórei E. N. „**Sclavulu Amoruului**“ va urmá de acuma inainte mai desu, si pana la finea anului va esi totu. Multiamita pentru complimente.

Dsiórei E. P. Cu cea mai mare placere. I vomu scrie catu mai curendu, si credemu ca dinsulu se va bucurá de apretierea gentila.

Dsiórei M. C. Ah! cine ar fi crediutu! Suprinderea cu atatu e mai pretiósá. Complimentele nóstre!

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tiparintu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tierci nr. 39.